

Construction Rights

#11 Intellectuele eigendom in de bouw

2018

Beste lezer,

EUKA, erkend als Vlaamse drone cluster en innovatiecentrum, peilt naar de economische kansen en toepassingen van drones. In de bouwsector vormen die onbemande luchtvaartuigen zeker een opportuniteit, bv. voor metingen en inspecties. Daarom sleutelen wij aan een typebestek voor bouwbedrijven die een drone willen inschakelen, en stellen we een format op om de met de drone verzamelde data vlot te integreren in een CAD of BIM-systeem. Tegelijkertijd onderzoeken wij samen met het WTCB de haalbaarheid van meer toekomstgerichte inzetmogelijkheden. Zo brengen we dronebedrijven, verffabrikanten en ondernemers uit de bouw samen om na te gaan of drones kunnen worden ingezet voor spuitlakactiviteiten. Een tweede project in de steigers is de inzet van drones voor het automatisch transport van lichte vrachten, bijvoorbeeld voor infrastructuurwerken.

Daarnaast ondersteunen wij bouwbedrijven die aan dronesgerelateerde innovatie willen doen. Wij brengen hen in contact met interessante partners en helpen hen bij het samenstellen en indienen van hun subsidieaanvraag. Daar komt veel bij kijken, denk maar aan de aandacht voor auteursrechten, of de eventuele octrooierbaarheid van de innovatieve ideeën. Ook functioneren we als technology watch, zodat we bouwondernemers opmerkzaam kunnen maken op al bestaande toepassingen of oplossingen die wellicht een antwoord bieden op hun innovatiestreven. En wie een interessante oplossing heeft uitgedokterd, bieden we een helpende hand om diens uitvinding internationaal te vermarkten. Tot slot geven we de bevoegde minister advies over de mate waarin de bestaande wetgeving beantwoordt aan de vragen vanuit de sectoren, en welke nieuwe wetgevende initiatieven zinvol of nodig zijn. Dat alles doen we op basis van input uit de sector. Als u zelf met suggesties, vragen of innovatieplannen zit waaraan drones te pas komen, bookmark dus zeker www.euka.org.

Mark Vanlook, clustermanager EUKA.



In deze editie:

- # Wat met de intellectuele eigendom van op maat ontwikkelde software?
- # Intellectuele eigendom: de overheid investeert mee
- # Licenties: waarom is de verplichte melding zo belangrijk?
- # Drones en intellectuele eigendom

Wat met de intellectuele eigendom van op maat ontwikkelde software?

Steeds meer bouwbedrijven laten software op maat ontwikkelen om hun werking te verbeteren of hun klanten te ondersteunen. Hoe zit het dan met de intellectuele eigendomsrechten? Een overzicht in vijf vragen.

1] Kunt u software laten beschermen?

Computerprogramma's worden beschermd door het auteursrecht. Let wel, dat beschermt alleen de uitdrukkingwijze (de broncode), niet de ideeën en concepten achter de software. Programma's octrooieren kan niet. In veel gevallen is octrooibeschermt wel mogelijk indien ze betrekking heeft op een programmeerbaar apparaat. De uitvinding moet dan gebaseerd zijn op een computer, server, netwerk, machine of ander apparaat, dat door software wordt aangestuurd, zelfs als het vernieuwende aspect uitsluitend in de software zit.

2] Wie bezit de intellectuele eigendom van de software?

Als de ontwikkeling binnen het bouwbedrijf zelf gebeurt, valt de intellectuele eigendom toe aan de werkgever, zelfs als dat niet expliciet is vermeld in het arbeidscontract.

Extern ontwikkelde software behoort toe aan de ontwikkelaar. Daarover kunt u contractueel wel andere afspraken maken.

3] Wat met de mogelijke intellectuele eigendom van derden?

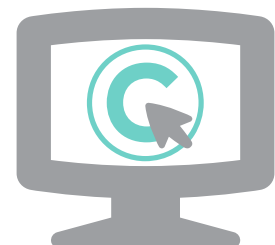
Een softwareontwikkelaar maakt dikwijls gebruik van bestaande componenten waarvan de intellectuele eigendom bij derden ligt: frameworks, afbeeldingen, iconen ... Leg contractueel vast dat de ontwikkelaar de intellectuele eigendomsrechten van derden niet mag schenden, of dat hij in geval van schending de nodige aanpassingen aan de software moet aanbrengen.

4] Wat als u open source gebruikt?

Als de ontwikkelaar componenten gebruikt die worden verspreid onder opensource-licenties, kan dat de commercialiseringsmogelijkheden van de software beïnvloeden. Vraag daarom altijd een duidelijk overzicht van de gebruikte software, met vermelding van het type licentie. De voorwaarden voor het gebruik van opensource-software kunnen sterk variëren. Soms volstaat het de auteurs van de oorspronkelijke software te vermelden. In andere gevallen bent u verplicht om uw nieuwe software ook als open source aan te bieden.

5] Wat als u de software wilt commercialiseren?

Goed nadenken over uw licentiestrategie is dan de boodschap. Wanneer u de software verkoopt, kan de koper ze nadien doorverkopen aan derden. Als u dat wilt vermijden, kunt u de software enkel via een abonnementsformule commercialiseren.



Intellectuele eigendom: de overheid investeert mee

Voor de aanvraag of het gebruik van een octrooi kunt u zowel bij de federale overheid als in de drie gewesten terugvallen op financiële of andere ondersteuning. Een overzicht.

De federale overheid

Om innovatie te stimuleren, introduceerde de federale overheid in 2007 een fiscale aftrek voor inkomsten uit octrooien [MEER INFO](#) **i**. In 2017 werd deze regeling vervangen door de nieuwe innovatieaftrek (zie verder). Als overgangsmaatregel blijft de 'oude' aftrek tot 30 juni 2021 gelden voor inkomsten uit zelf ontwikkelde octrooien, aangevraagd voor 1 juli 2016, en uit verbeterde octrooien en licenties die voor 1 juli 2016 zijn verworven. Daarnaast worden de inkomsten van zelfstandigen uit auteursrechten tot een brutobedrag van maximaal 58.720 euro (inkomstenjaar 2017) beschouwd als roerend inkomen. [MEER INFO](#) **i**

WAT HOUDT DE NIEUWE INNOVATIEAFTREK IN?

Voor de innovatieaftrek komen inkomsten uit octrooien en andere intellectuele eigendom (bv. auteursrechtelijk beschermde software) in aanmerking. De inkomsten worden voor 85% vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Als er niet voldoende winst is, kunt u een niet-gebruikte aftrek overdragen naar een volgend belastbaar tijdperk.

De fiscale aftrek wordt berekend op basis van de netto-innovatie-inkomsten, dat wil zeggen de inkomsten minus de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling met betrekking tot het intellectueel eigendomsrecht. Tevens wordt rekening gehouden met de verhouding tussen de kwalificerende



O&O-uitgaven die rechtstreeks betrekking hebben op intellectuele eigendomsrechten en de globale O&O-uitgaven. Interessant voor kmo's is dat externe O&O-uitgaven worden meegeteld. De meerwaarde uit de verkoop van intellectuele rechten en schadevergoedingen wegens schending of vervalsing van intellectuele eigendomsrechten komen ook in aanmerking voor de nieuwe aftrek. [MEER INFO](#) **i**

Het Vlaamse Gewest

Via de kmo-portefeuille kunt u subsidie krijgen voor advies over intellectuele eigendom door erkende juristen, merk-, model- en octrooigemachtigden. De tussenkomst bedraagt 40% met een plafond van 10.000 euro voor kleine ondernemingen, en 30% met een plafond van 50.000 euro voor middelgrote ondernemingen. In een innovatiesubsidiedossier van het Agentschap Innoveren en Ondernemen kunnen de kosten voor de bescherming van het resultaat van het innovatiedossier door intellectuele

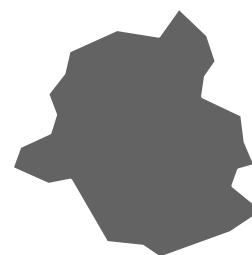
eigendom opgenomen worden tot maximaal 20.000 euro. Het gaat over voorbereidingskosten, zoals een freedom to operate onderzoek en registratie- en opmaakkosten met uitzondering van instandhoudingskosten en kosten naar aanleiding van een juridisch geschil. De steun bedraagt 25 tot 80%, afhankelijk van de grootte van de onderneming en het type dossier. [MEER INFO](#) **i**



Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brusselse kmo's die de resultaten van hun industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling willen beschermen, kunnen daarvoor financiële steun krijgen via het programma Protect van het Brusselse instituut voor onderzoek en innovatie Innoviris. Protect financiert een bepaald percentage van de toegelaten kosten, besteed aan het bekomen en valideren van octrooien en andere intellectuele eigendomsrechten gedurende een periode van maximaal 3 jaar na de

ontvangstbevestiging van de toelageaanvraag. Het tussenkomstpercentage hangt af van de omvang van uw onderneming, het soort octrooi en de vraag of het onderzoeks- en ontwikkelingsproject ja dan nee werd gefinancierd door het Gewest. Het percentage wordt verhoogd wanneer het onderzoek gebeurde in samenwerking met een onderzoeksinstituut. [MEER INFO](#) **i**



Het Waalse Gewest



In Wallonië zijn er meerdere mogelijkheden.

OCTROOIAANVRAAG

Kmo's die een octrooi aanvragen, kunnen bij DGO6 terecht voor drie vormen van financiële ondersteuning in de verschillende fasen van de aanvraag: PATDE, PATEX en PATOP. Er zijn uiteraard voorwaarden. Het bedrijf moet minstens een zetel hebben in Wallonië, mag geen financiële moeilijkheden kennen en moet over de financiële middelen beschikken om de jaarlijkse kosten voor de instandhouding en de commerciële exploitatie van het octrooi te kunnen dragen. De technologie achter het octrooi mag geen negatieve impact hebben op het leefmilieu. Het octrooi moet economisch te valoriseren zijn op een markt die toegankelijk is voor het bedrijf. U moet een online intentieverklaring indienen voor u de eerste octrooiaanvraag indient. [MEER INFO](#) 

- × PATDE is bedoeld voor de kosten die voortspruiten uit een nieuwheidsonderzoek, de redactie van de octrooiaanvraag en het indienen van de octrooiaanvraag (depot).
- × PATEX is mogelijk voor een nieuwheidsonderzoek, het uitoefenen van het recht van voorrang om patenten aan te vragen in


andere landen, een onderzoek naar de octrooieerbaarheid, de procedure en daaraan gerelateerde instandhoudingstaksen, de vertalingen en –in geval van een Europees octrooi– de nationale validatie.

- × PATOP biedt ondersteuning voor kosten gelinkt aan betwistingen van de octrooiaanvraag (oppositie), zoals erelonen en kosten voor advies. [MEER INFO](#)  en 


CHÈQUES ENTREPRISE

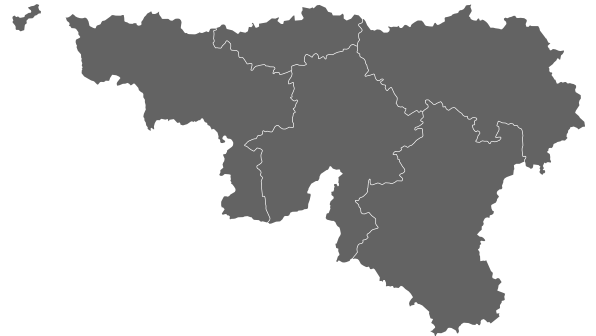
Via de Chèques Entreprise financiert het Waalse Gewest 75% van de kosten als uw onderneming een beroep doet op bepaalde diensten van coaching, consulting en vorming. Een aantal daarvan heeft betrekking op intellectuele eigendom:

- × U laat een cartografie van bestaande octrooien opstellen.
- × U laat de octrooieerbaarheid van een uitvinding nagaan.
- × U laat een freedom to operate onderzoek uitvoeren om na te gaan of er octrooien bestaan die verhinderen dat u een uitvinding op de markt kunt brengen.

- × U brengt bestaande technologie en kennis in kaart om een bestaand octrooi aan te vechten.
- × U brengt bestaande technologieën (al dan niet geoctrooieerd) in kaart om een technologische oplossing voor een probleem te vinden.
- × U zet een technologiewacht op. [MEER INFO](#) 

STRATEGISCHE MARKETINGSTUDIE

Tot slot geeft de Waalse overheid een financiële tussenkomst voor een strategische marketingstudie waarin wordt nagegaan of er een markt is voor een nieuwe uitvinding en welke mogelijkheden tot bescherming er zijn. [MEER INFO](#) 



Licenties: waarom is de verplichte melding zo belangrijk?

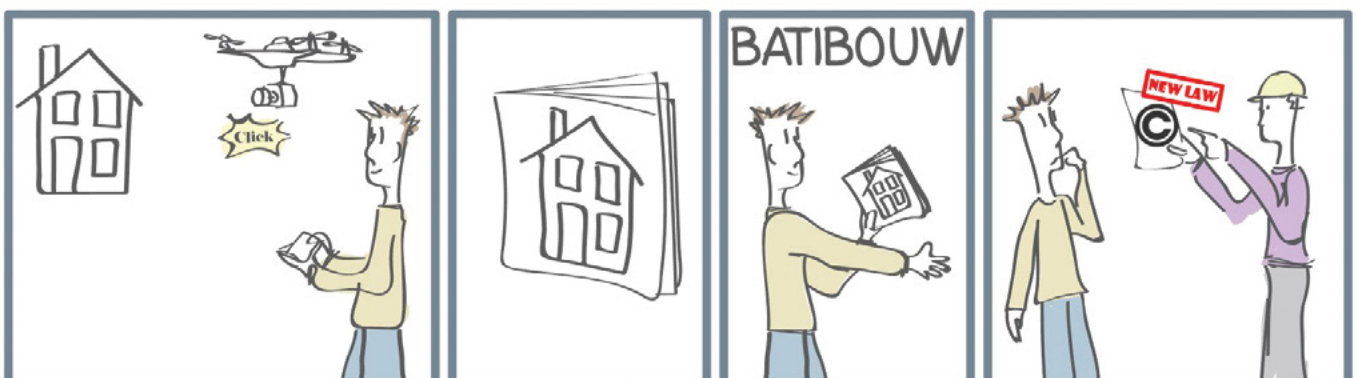
Als octrooihouder kunt u anderen niet alleen verbieden om uw uitvinding te commercialiseren, u kunt hen ook toestemming geven om, tegen betaling, uw uitvinding te commercialiseren. U geeft uw octrooi dan in licentie. Dat interessant zijn als u bv. zelf niet beschikt over de infrastructuur, de financiële middelen of de knowhow om op korte termijn de vereiste productiecapaciteit

uit te bouwen. Of als u slechts in een beperkte regio of een klein aantal landen actief bent, terwijl u ook een octrooi voor andere landen heeft. De licentie kan al dan niet exclusief zijn, zij kan gelden voor het volledige octrooi of alleen voor bepaalde aspecten, etc. Maar opgelet, een licentieovereenkomst moet u altijd melden aan de Dienst Intellectuele Eigendom. Ook elke

wijziging aan de overeenkomst moet u verplicht aangeven. Het aangifteformulier vindt u [hier](#). Een tip om af te sluiten: laat de licentieovereenkomst registreren, zodat ze tegenstelbaar is aan derden. Zonder registratie kunt u ze namelijk niet afdwingen ten overstaan van derden, wat vooral voor de licentienemer heel vervelend kan zijn.

Jean Patent: Aflevering 4

Ook met foto's, genomen met drones, riskeert u dat u auteursrechten schendt. De nieuwe wet rond 'panoramavrijheid' betekent wel een versoepeling. De Octrooicel kan u vertellen waarop u moet letten.



Drones en intellectuele eigendom

Een uitvinding van technische aard kunt u beschermen met een octrooi, op voorwaarde dat het gaat om een nieuwe uitvinding of verbetering, die geen vanzelfsprekend gevolg is van de stand der techniek en die industrieel toepasbaar is. Dat geldt uiteraard ook voor drones. Het palet aan octrooiaanvragen die te maken hebben met drones vertoont rijke schakeringen. De aanvragen hebben onder andere betrekking op nieuwe camera's of camerabevestigingen, zicht- en leveringssystemen, landingsgestellen, noodlandingsystemen enzovoort. Voor de mogelijkheid tot bescherming van de software die in dergelijke nieuwe uitvindingen wordt gebruikt, verwijzen we naar het openingsartikel van deze nieuwsbrief.

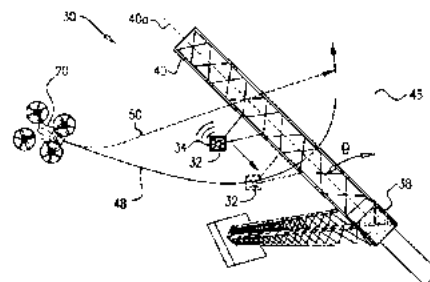
HOOGVLIEGER

Het aantal octrooien, gelinkt aan drones, stijgt pijlsnel. Een zoektocht in de octrooidatabanken met behulp van de zoektermen 'Unmanned aerial vehicle' of 'uav' of 'Drone' of 'Remotely Piloted Aircraft System' of 'RPAS' leverde, beperkt tot de klassen CPC 'E' ('Building'), maar liefst 274 resultaten op. Vooral de afgelopen vijf jaar was de groei indrukwekkend (zie grafiek). Bovendien zijn heel wat octrooien niet opgenomen in de klassen CPC E omdat de uitvinding zich niet specifiek richt op toepassingen in de bouw. Maar dat maakt ze daarom niet minder relevant voor de

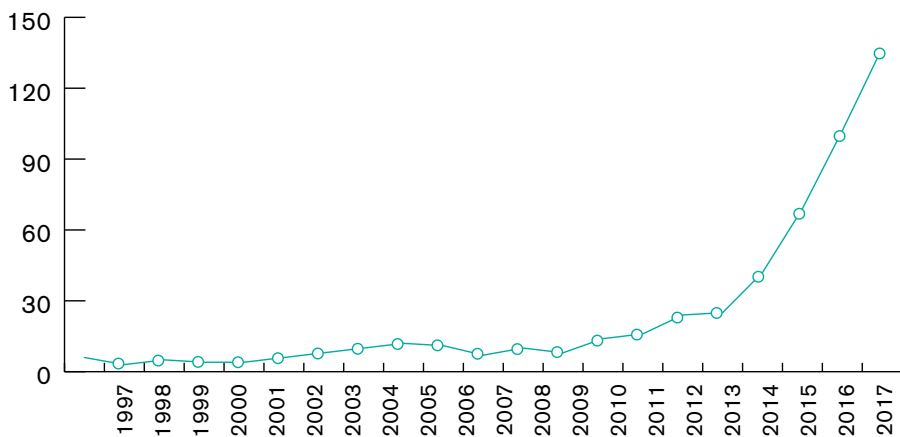
bouwsector: bijvoorbeeld een drone bedoeld voor fotografie kan uiteraard perfect ingezet worden voor bouwdoeleinden.

WAT ALS U EEN BEELD VAN EEN GEBOUW, GEMAAKT MET EEN DRONE, WILT GEBRUIKEN?

Hiervoor geldt dezelfde regeling als voor elke andere reproductie. U heeft altijd de toestemming nodig van de architect en de fotograaf, gezien hun auteursrecht. Ten overstaan van de eigenaar is de regeling minder strak afgebakend. U mag een beeld van diens gebouw vrij gebruiken zolang u hem geen abnormale overlast berokkent. Wat dat laatste inhoudt, moet geval per geval worden bekeken. De eigenaar kan juridische stappen overwegen tegen een fotograaf omdat de opnames zonder zijn medeweten zijn gebeurd, of omdat er inbreuk wordt gepleegd op zijn privacy. Hij moet dan wel bewijzen dat hij daardoor schade heeft geleden, en aantonen dat het gebruik van het beeld het ongestoord genot van zijn eigendom in het gedrang brengt. Verder geldt de zogenaamde panoramavrijheid. Als u voldoet aan bepaalde voorwaarden, mag u reproducties (bv. foto's) maken van auteursrechtelijk beschermde werken (o.a. gebouwen) die zich permanent in de openbare ruimte bevinden.



Voorbeeld van een octrooi uit de bouwsector. US 2017 0345320 - 'Monitoring a Construction Site Using an Unmanned Aerial Vehicle'



Aantal octrooien volgens publicatiedatum – met specifieke bouwtoepassing (klassen CPC E (Building)).

AGENDA

Meer weten over intellectuele eigendommen in de bouw? Ga naar www.ocbc.be voor een agenda met onze events en de vorige edities van de nieuwsbrief.

Volg ons op Twitter (@Octrooicel) en blijf steeds op de hoogte!

OCTROOICEL WTCB

Lozenberg 7,
1932 St-Stevens-Woluwe
Tel. +32 2 716 42 11
www.ocbc.be
ocbc@bbri.be
V.U. Jan Venstermans